



T.C.  
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

# İZMİR KONAK BELEDİYESİ

## 2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

**Kasım 2024**

Tel : 90 (312) 295 30 00  
Fax : 90 (312) 295 48 00

[www.sayistay.gov.tr](http://www.sayistay.gov.tr)  
[sayistay@sayistay.gov.tr](mailto:sayistay@sayistay.gov.tr)

İnönü Bulvarı No: 45  
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA



## İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU .....	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ .....	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	16
7.	DENETİM BULGULARI.....	16
8.	EKLER.....	40



## TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Personel Durumu .....	3
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu .....	4
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu .....	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler .....	7
Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler .....	7
Tablo 9: Amortisman Ayırma İşlemlerinde Tespit Edilen Hatalar .....	21
Tablo 10: Belediyenin Şirket Personeli Dahil Toplam Personel Gideri .....	28



## KISALTMALAR

<b>HURDASAN</b>	Makina ve Kimya Endüstrisi Hurda Sanayi İşletmeleri
<b>KHK</b>	Kanun Hükmünde Kararname
<b>MKE</b>	Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi
<b>SGK</b>	Sosyal Güvenlik Kurumu
<b>TÜM YEREL-SEN</b>	Tüm Yerel Yönetim Çalışanları Sendikası
<b>A.Ş.</b>	Anonim Şirketi
<b>GZFT (SWOT)</b>	Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit
<b>PESTLE</b>	Politik (Political), Ekonomik (Economic), Sosyal (Social), Teknolojik (Technological), Çevresel (Environmental) ve Yasal (Legal)





## BULGU LİSTESİ

### A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kullanılan Banka Kredilerinin Gelecek Dönemlere Ait Tüm Faizlerinin Tamamının Bu Hesap Döneminde Gider Kaydedilmesi
2. Taşınmaz İcmal Cetveli ile Muhasebe Kayıtlarının Birbirini Tutmaması
3. Amortisman Ayırma İşlemlerinin Hatalı Yapılması
4. Satışı Yapılan Taşınmazların Hatalı Muhasebeleştirilmesi
5. Elden Çıkarılan Hurdaların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmeye Devam Edilmesi

### B. Diğer Bulgular

1. 2018 Yılı ve Öncesine Ait Asgari Ücret Prim Desteğinin Genel Bütçeye Gelir Kaydedilmek Üzere Gönderilmemesi
2. Bazı Belediye Gelirlerinin Tahakkuk Kayıtlarında Bilanço Hesaplarının Kullanılmaması
3. Belediye Şirket Personeli Dâhil Personel Giderlerinin Kanuni Sınırların Üzerinde Olması
4. Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi
5. Eğlence Vergisine Tabi Faaliyetlerde Bulunan İşyerlerine Eğlence Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi
6. Gecekondu Fonu Hesabında Yer Alan Paraların Amacı Dışında Kullanılması
7. Hurda İşlemlerinin Sağlıklı Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlayacak Hurda Yönetim Sistemi Kurulmaması
8. İmar Kanunu Uyarınca Alınması Gereken Otopark Bedellerinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması
9. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının Doğru ve Güvenilir Veriler Sunmaması
10. Sosyal Denge Sözleşmesinin Konusu Dışında Hükümler İçermesi

## 1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

### 1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Konak Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

## **1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları**

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Konak Belediyesinin karar organı olan Konak Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 38 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Konak Belediyesinin teşkilat yapısında, özel kalem müdürlüğü doğrudan Başkana bağlanmıştır. Başkana bağlı 4'ü memurlar arasından atanan, 1'i meclis üyeleri arasından görevlendirilen olmak üzere 5 adet başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediye'nin 29 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

**Tablo 1:Personel Durumu**

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	751	502
Sözleşmeli Personel	5	5
Kadrolu İşçi	268	31
Geçici İşçi	-	-
<b>Toplam</b>	<b>1024</b>	<b>538</b>
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	1457	1457

Belediye'nin doğrudan ve dolaylı hissedarı olduğu toplam 3 adet şirketi bulunmaktadır.

### 1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe türleri ve kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediye'nin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Konak Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediye'nin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme

rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

**Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu**

E. Kodu	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklene Ödenek (TL)	Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	236.700.000,00	57.825.000,00	35.472.500,00	3.512.000,00	326.485.500,00	291.911.258,43	34.574.241,57	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	31.275.000,00	2.175.000,00	489.500,00	45.000,00	33.894.500,00	28.472.235,46	5.422.264,54	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	634.140.000,00	147.700.000,00	175.025.150,00	6.637.000,00	950.228.150,00	882.120.869,01	68.107.280,99	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	15.000.000,00	0,00	19.900.000,00	0,00	34.900.000,00	34.896.212,91	3.787,09	0,00
05	Cari Transferler	32.000,00	16.173.000,00	9.400.000,00	7.500.000,00	345.000,00	32.760.000,00	31.482.698,78	1.245.301,22	32.000,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	373.590.000,00	9.400.000,00	45.984.000,00	154.270.000,00	274.704.000,00	94.365.273,14	180.338.726,86	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	2.122.000,00	0,00	0,00	0,00	2.122.000,00	1.947.903,30	174.096,70	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	106.000.000,00	25.000.000,00	0,00	119.562.150,00	11.437.850,00	0,00	11.437.850,00	0,00
<b>Toplam</b>		<b>32.000,00</b>	<b>1.415.000.000,00</b>	<b>251.500.000,00</b>	<b>284.371.150,00</b>	<b>284.371.150,00</b>	<b>1.666.532.000,00</b>	<b>1.365.196.451,03</b>	<b>301.303.548,97</b>	<b>32.000,00</b>

Belediyenin 2023 mali yılı bütçesinde 1.415.000.000,00 TL ödenek öngörölmüş olup önceki yıldan devreden 32.000,00 TL ve yıl içinde eklene 251.500.000,00 TL ödenek ile birlikte 2023 yılı ödenek toplamı 1.666.532.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 1.365.196.451,03 TL bütçe gideri yapılmış, 301.303.548,97 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 32.000,00 TL ödenek ise 2024 yılına devretmiştir.

**Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu**

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Ek Ödenek (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler(-) (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	390.810.000,00	60.500.000,00	412.169.524,02	3.405.744,73	408.763.779,29	104,59
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	48.020.000,00	0,00	47.930.204,14	125.829,85	47.804.374,29	99,55
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	205.250.000,00	0,00	6.747.646,65	0,00	6.747.646,65	3,29
05- Diğer Gelirler	577.280.000,00	100.000.000,00	616.143.339,09	3.747.574,68	612.395.764,41	106,08
06-Sermaye Gelirleri	25.140.000,00	30.000.000,00	34.881.235,82	0,00	34.881.235,82	138,75
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	***
09-Red ve İadeler (-)	1.500.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	***
<b>TOPLAM</b>	<b>1.245.000.000,00</b>	<b>190.500.000,00</b>	<b>1.117.871.949,72</b>	<b>7.279.149,26</b>	<b>1.110.592.800,46</b>	<b>89,20</b>

Belediyenin 2023 yılı Gider Bütçesi, ek ödenek dahil 1.666.532.000,00 TL'dir. Gelir bütçesi ilk önce 1.245.000.000,00 TL olarak hazırlanmış daha sonra 190.500.000,00 TL ek ödenek ile birlikte toplam 1.435.500.000,00 TL olarak öngörülmüştür. Gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasında fark olarak ortaya çıkan 231.032.000,00 TL borçlanılarak bütçe denkliliği sağlanmıştır.

Buna göre 2023 yılı gelir bütçesi dönem başında 1.245.000.000,00 TL olarak tahmin edilmiş, yıl sonunda ise net bütçe geliri tahmin edilenin %89,20'si oranında 1.110.592.800,46 TL olarak gerçekleşmiştir. Vergi Gelirleri (%104,59), Diğer Gelirler (%106,08) ve Sermaye Gelirleri (%138,75) seviyeleri ile tahmin edilenin üstünde, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri ise (%99,55) düzeyinde kalmıştır. Alınan Bağış ve Yardımlar öngörülenin çok altında %3,29 olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu**

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	236.700.000,00	291.911.258,43	123,33
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	31.275.000,00	28.472.235,46	91,04
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	634.140.000,00	882.120.869,01	139,11
04- Faiz Gideri	15.000.000,00	34.896.212,91	232,64
05- Cari Transferler	16.173.000,00	31.482.698,78	194,66
06- Sermaye Giderleri	373.590.000,00	94.365.273,14	25,26
07- Sermaye Transferleri	2.122.000,00	1.947.903,30	91,80
08- Borç Verme	0,00	0,00	0
09- Yedek Ödenekler	106.000.000,00	0,00	0
<b>Toplam</b>	<b>1.415.000.000,00</b>	<b>1.365.196.451,03</b>	<b>96,48</b>

Buna göre 2023 yılı gider bütçesi dönem başında 1.415.000.000,00 TL olarak tahmin edilmiş, yıl sonunda ise bütçe gideri %96,48 oranında 1.365.196.451,03 TL olarak gerçekleşmiştir.

Personel giderleri (%123,33), mal ve hizmet alım giderleri (%139,11), cari transferler (%194,66) ve faiz gideri (%232,64) kalemlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutarlar aşılmıştır. Sermaye giderleri (%25,26), sermaye transferleri (%91,80) ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%91,04) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

**Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri**

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Vergi Gelirleri	166.951.048,62	285.041.584,95	412.169.524,02	70,73	44,60
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	9.363.881,33	24.787.120,40	47.930.204,14	164,71	93,37
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	3.465.876,40	5.864.131,65	6.747.646,65	69,20	15,07
Diğer Gelirler	217.244.360,81	371.310.946,64	616.143.339,09	70,92	65,94
Sermaye Gelirleri	3.315.930,85	12.323.608,22	34.881.235,82	271,65	183,04
<b>Toplam</b>	<b>400.341.098,01</b>	<b>699.327.391,86</b>	<b>1.117.871.949,72</b>	<b>74,68</b>	<b>59,85</b>
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	2.157.367,04	2.731.288,56	7.279.149,26	26,60	166,51
<b>Net Toplam</b>	<b>398.183.730,97</b>	<b>696.596.103,30</b>	<b>1.110.592.800,46</b>	<b>74,94</b>	<b>59,43</b>

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 413.996.697,16 TL'lik (%59,43) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 127.127.939,07 TL (%44,60), diğer gelirlerde 244.832.392,45 TL (%65,94) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artış büyük oranda vergi gelirlerinden kaynaklanmakla birlikte merkezi idare gelirlerinden aktarılan paylar da bu artışı büyük oranda desteklemiştir.

**Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri**

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Personel Giderleri	105.419.794,57	144.707.475,57	291.911.258,43	37,27	101,73
SGK Devlet Prim Giderleri	12.877.800,09	18.751.543,61	28.472.235,46	45,61	51,84
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	304.607.128,11	377.824.614,38	882.120.869,01	24,04	133,47
Faiz Giderleri	10.690.452,36	7.347.147,65	34.896.212,91	-31,27	374,96
Cari Transferler	9.153.161,26	15.463.821,32	31.482.698,78	68,95	103,59
Sermaye Giderleri	54.097.384,46	76.895.601,93	94.365.273,14	42,14	22,72
Sermaye Transferleri	1.850.349,94	1.581.788,99	1.947.903,30	-14,51	23,15
Borç Verme	5.235.384,72	250.000,00	0,00	-95,22	-100
<b>Toplam</b>	<b>503.931.455,51</b>	<b>642.821.993,45</b>	<b>1.365.196.451,03</b>	<b>27,56</b>	<b>112,38</b>

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre (%112,38) artış göstermiştir. Kalem bazında incelendiğinde ise mal ve hizmet alım giderleri (%133,47), cari

transferler (%103,59) ve faiz giderlerinde (%374,96) artış gerçekleşmiştir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 1.544.026.418,20 TL, Faaliyet Geliri 2.051.662.032,22 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 507.635.614,02 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

**Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler**

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	MERBEL A.Ş	56.000.000,00	56.000.000,00	100
2	KONAK BLD.PERSONEL A.Ş	1.250.000,00	1.250.000,00	100

**Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler**

Sıra No	Belediye Şirketi	Hissedar Olduğu Şirket	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediye Şirketinin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Belediye şirketinin Hisse Oranı (%)
1	MERBEL A.Ş	İZBEL A.Ş	7.200.000,00	7.200.000,00	100

## 1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

### 1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Konak Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve hesap planının genel yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca



hazırlanmaktadır.

#### **1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi**

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali tabloların hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan cetveli ve düzenlenecek temel mali tablolar ile diğer mali tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
  - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
  - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

#### **1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler**

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,

- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu idaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer belgelerin verilme yeri, süresi ve usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

## **2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU**

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

## **3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU**

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

## **4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI**

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

## 5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "İç Kontrol Sistemi" başlıklı beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların "İç kontrol standartları" başlıklı 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Kamu İç Kontrol

Standartları Tebliği yayımlanmış ve kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İdare tarafından, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği doğrultusunda 2023-2024 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı 01.01.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

İç kontrolün; kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme olmak üzere birbirleriyle bağlantılı beş ana unsuru, uygulamada olan Eylem Planı dikkate alınarak, aşağıda başlıklar halinde değerlendirilmiştir.

### **1. Kontrol Ortamı**

İdarenin iç kontrol sisteminin işleyişine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla Konak Belediyesi İç Kontrol Sistemi Yönergesi hazırlanmıştır.

İdare nezdinde; iç kontrol sisteminin kamu iç kontrol standartlarına uyumunu sağlamak üzere, Belediye İç Kontrol Standartları Eylem Planının hazırlanmasında ve güncellenmesinde, Belediyenin politika ve uygulamalarına yol göstermek amacıyla danışmanlık yapmak, uygulamada ortaya çıkabilecek sorunlu alanları saptamak ve çözüm önerileri geliştirmek, iç kontrol sisteminin geliştirilmesi ve uygulanması için gerekli etkinliklerin yapılmasını sağlamak üzere üst yönetici başkanlığında toplanan İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belediye personeli ile etik sözleşmesi imzalanmış olup bu sözleşmeler personelin özlük dosyasında yer almaktadır. Söz konusu Yönetmelik kapsamında etik kurallara yönelik hizmet içi eğitim yapılmıştır. Ayrıca Belediye nezdinde etik kurulu oluşturulmuştur.

Birim ve İdare faaliyet raporları sonucunda, İç Kontrol Güvence Beyanları yetki devredilen birim müdürleri ve Belediye Başkanı tarafından imzalanmaktadır.

İdarenin misyonu internet sayfasında, personel ve vatandaşların ulaşabileceği şekilde yayınlanmakta ve söz konusu misyona 2020 - 2024 yıllarına ilişkin Stratejik Plan'da yer verilmektedir.

Misyonun gerçekleştirilmesini sağlamak üzere, tüm müdürlüklerin çalışma usul ve esasları hakkındaki yönetmelikleri hazırlanarak idare birimleri ve alt birimlerinde yürütülecek

görevler belirlenmiş ve kurumun internet sitesinde yayınlanmıştır.

Personelin görevlerini ve bu görevlere ilişkin yetki ve sorumluluklarını kapsayan görev dağılım çizelgeleri hazırlanmış olup bu çizelgelerin gerektiğinde güncellenip personele duyurulması öngörülmektedir.

İdarenin ve birimlerinin teşkilat şeması ile buna bağlı olarak fonksiyonel görev dağılım çizelgesi oluşturulmuştur. Fonksiyonel görev dağılımı ve birim içi organizasyon şemalarının gerektiğinde güncellenmesi öngörülmektedir.

İdare birimlerine ait hassas görevler belirlenmiş ve hassas görevler tablosu ile hassas görev envanteri tablosu hazırlanmıştır. Hassas görevlerin belirlenmesine ilişkin gerekli güncellemelerin yapılması planlanmaktadır.

İdare nezdinde hizmet içi eğitim faaliyetleri, birimlerden gelen talepler ve görevlerin gerektirdiği niteliklerden doğan ihtiyaçlar doğrultusunda İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Personelin işe alınması, görevinde ilerlemesi ve yükselmesinde liyakat ilkesine ilişkin mevcut mevzuat usullerine uyulmaktadır. Personelin yeterliliğinin ölçülmesinde performans kriterleri dikkate alınmakta ve gerekli zamanlarda yöneticiler tarafından personel ile sözel olarak görüşülmektedir. Performans değerlendirmesine göre performansı yetersiz bulunan personelin performansını geliştirmeye yönelik önlemler alınması konusunda eylemlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda performansı yetersiz bulunan ve performans düşüklüğünün sebebinin eğitim eksikliği olduğu saptanan personele yetersiz olduğu konularda eğitim semineri verilmesi öngörülmektedir.

İdarede iş ve işlemlerin yapılmasına dair iş akış şemalarının oluşturulmasına ilişkin çalışmalar 2015 yılının sonunda başlamış ve 2016 yılında tamamlanmıştır. 06.08.2021 tarihinde ise hala sürmekte olan iş akış şemalarının oluşturulması ve güncellenmesi işlemleri tamamlanmıştır. Konuyla ilgili tüm birimlere iç kontrol birimi tarafından eğitim verilmiş ve geri dönüşler sağlanmıştır. Gerektiğinde güncellemeler yapılmaktadır.

İdarenin yetki devirleri İzmir Konak Belediye Başkanlığı İmza Yetkileri Yönergesi kapsamında belirlenmiş; yetkinin sınırlarını gösterecek şekilde yazılı olarak personele duyurulmuştur. Devredilen yetkinin önemine göre yetki devri yapılmaktadır. Devreden ile devredilen kişi arasında yetkinin kullanımına ilişkin sürekli bilgi akışı sağlanmaktadır.

## 2. Risk Değerlendirme

İdarenin 2020-2024 yıllarını kapsayan Stratejik Planı, misyon ve vizyonuna ulaşmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını ölçmek, izlemek ve değerlendirmek amacıyla katılımcı yöntemler kullanılarak hazırlanmıştır.

İdare tarafından her yıl yürürlükteki mevzuat çerçevesinde performans programı hazırlanmakta ve kamuoyuna duyurulmaktadır.

Belediye bütçesi stratejik plan ve performans programlarına uygun olarak hazırlanmakta ve performans maliyetleri ile bütçe arasındaki bağ kurulmaktadır.

İdare, iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.

İdarenin risk analizi çalışmaları 2016 yılında tüm birimlerden gelen risk değerlendirmeleri konsolide edilerek, Konsolide Risk Raporu içerisinde yer almaktadır. Ayrıca belirlenmiş olan riskler arasından, kabul edilebilir sınırın üstünde olan riskleri, kabul edilebilir seviyelere getirmek amacıyla belirlenmiş olan eylemleri uygulama ve izleme amacıyla Konsolide Risk Eylem Planı da bu aşamada oluşturulmuştur.

İdarenin stratejik planında yer alan amaçlarına, hedeflerine, performans hedeflerine ulaşmasını etkileyen fırsat ve tehditler ile yürütülen süreçlere ilişkin risklerin tespit edilmesi, tespit edilen risklerin analiz edilmesi, ölçülmesi, değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi, risklere verilecek cevapların belirlenmesi ve risk yönetim sürecinin izlenerek değerlendirilmesini sağlamak amacıyla 2019 yılında Konak Belediyesi Risk Strateji Belgesi hazırlanmıştır. Ayrıca 2023 yılında Risk Strateji Belgesi güncellenmiştir ve Üst Yönetici onayına sunulmuştur.

Stratejik Plan hazırlıkları yapılırken GZFT (SWOT) ve PESTLE (Politik, Ekonomik, Sosyal, Teknolojik, Çevresel ve Yasal) analizi yapılarak Güçlü-Zayıf yönler ile Fırsatlar-Tehditler belirlenmiştir.

İdarenin risk analizi çalışmalarının ve risk eylem planının güncellenmesi öngörülmektedir.

## 3. Kontrol Faaliyetleri

Risk analizi çalışmaları gerçekleştirilmiş ve risk analizi çalışmaları ile riskler için uygun kontrol strateji ve yöntemleri de uygulanmaya başlanmıştır.

İdare tarafından mali kontroller, ön mali kontrol, ödeme aşamasında gerçekleştirilen kontroller uygulanmakta ve harcama birimlerinde de süreç kontrolleri gerçekleştirilmektedir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmuştur ve Strateji Geliştirme Müdürlüğü bünyesindeki “İç Kontrol Servisi” tarafından yürütülmekte dir.

İdarenin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

İlgili mevzuat çerçevesinde varlıkların kontrolünün ve güvenliğinin sağlanması işlemleri sürdürülmekte, tüm taşınırın elektronik ortamda kayıtlarının yapılması sağlanmaktadır.

İdare tarafından kontrollere ilişkin bir maliyet analizi yapılmamakta olup müdürlükler tarafından yeni atanacak kontrol faaliyetlerine ilişkin fayda/maliyet analizi yapılması planlanmaktadır.

Yapılan her faaliyet, mali karar ve işlemler mevzuata uygun olarak farklı personel tarafından yapılmakta ve iş akışlarında da görevler ayrılığı ilkesi çerçevesinde hareket edilmektedir.

Konak Belediyesi Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesine Dair Yönerge ve mevcut mevzuat hükümlerine dayanılarak saptanan usulsüzlüklerle ilgili yasal süreçler işletilmektedir.

İdare faaliyetlerinin sürekliliğine engel durum söz konusu olduğunda, görevden ayrılan üst ve orta düzey yöneticilerinin yerine ivedilikle yeni yöneticiler atanmakta, değişen mevzuat takip edilmekte, faaliyetlerin gerçekleşmesinde süreklilik sağlanmaktadır. Gerekli hallerde vekil personel görevlendirilmesi yapılmaktadır.

Bilgi sisteminin fiziki güvenliğini sağlayan bir sistem mevcuttur. Uygulama kontrolleri ve bilgi teknolojileri yönetim süreçlerinin kontrolleri ile ilgili yazılı prosedürler belirlenmiştir. İdare faaliyetleri bilgi teknolojileri kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Takibi sağlanıp aksaklık olduğu durumlarda ilgili müdürlükle görüşülerek giderilmesi sağlanmaktadır.

#### **4. Bilgi ve İletişim**

Dış iletişim kapsamında kurumun mali yapısını gösteren raporlamalar kamuoyuna resmi internet sitesi üzerinden zamanında duyurulmaktadır. Stratejik plan dönemlerinde paydaş

anketleriyle paydaşların görüş ve önerileri alınmakta ve iletişim merkezine gelen öneri, şikâyet ve bilgi edinme başvuruları ilgili birimlerce cevaplanmaktadır.

İdare 2020-2024 Stratejik Planını, 2023 yılı Performans programını, 2022 yılı Faaliyet Raporunu ve Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planını hazırlayıp web sayfasında yayınlamıştır.

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İdare nezdinde elektronik kayıt ve dosyalanma sistemi mevcuttur. 2018 yılı itibarıyla Konak Belediyesi EBYS ( Elektronik Belge Yönetim Sistemi ) geçiş sürecini tamamlamış ve kullanmaya başlamıştır. Sistemi geliştirmek için çalışmalar sürekli devam etmektedir.

Dijital ortamdaki bilgilerin güvenirliliği için tüm birimler tarafından aktarılan veriler Bilgi İşlem Müdürlüğü tarafından yedeklenmekte, filtreleme ve koruma programlarıyla korunmakta ve sistem odasının fiziksel güvenliği sağlanmaktadır. Dosyalar, güvenliği sağlanmış arşivlerde muhafaza edilmekte olup sadece yetkili kişiler tarafından ulaşılabilmektedir.

Kayıt ve dosyalama sistemi Başbakanlık tarafından yayımlanan 24.03.2005 tarihli 2005/7 nolu Başbakanlık Genelgesine uygun olarak yürütülmektedir.

## **5. İzleme**

İdare nezdinde iç kontrol süreci yasal gerekliliklere uygun olarak süresi içerisinde başlatılmıştır ve her yıl düzenli olarak iç kontrol sürecinin izlenmesi ve raporlanması İç Kontrol İzleme Yönlendirme Kuruluna yapılmaktadır.

Eylem planı ile oluşturulan iç kontrol sisteminin işleyiş ve etkinliğine ilişkin iç kontrol değerlendirme raporları oluşturulmaktadır ve bu raporlar çerçevesinde gerekli önlemlerin alınması sağlanmaktadır.

İç Kontrol Standartları Eylem Planı güncellenerek standartlara yönelik eylemler yeniden belirlenmiş ve 2023 yılında yürürlüğe girmiştir.

İç kontrol sistemi değerlendirilmesi aşamasında çalışma grubu üyeleri ve iç/dış denetim



raporları dikkate alınmaktadır.

İç Denetim faaliyetleri İç Denetim Koordinasyon Kurulunun belirlediği standartlar çerçevesinde yürütülmektedir.

İç Denetim Birim Başkanlığı yıllık denetim planı kapsamında yıl içerisinde denetim faaliyetlerini yürütmekte ve tespitlerine yönelik eylem planı hazırlanmaktadır. 2021-2023 dönemi İç Denetim Planı ve 2021 yılı İç Denetim Programı 31.03.2021 tarihli Belediye Başkanı onayı ile yürürlüğe girmiştir.

İdare nezdinde tahsis edilmiş iç denetçi kadrosu 5 olup İç Denetim Birimi Başkanlığında hali hazırda biri başkan olmak üzere toplam 4 iç denetçi görev yapmaktadır.

İç denetim raporlarında yer alan önerilere ilişkin gerçekleştirmelerin eylem planlarına uygun olarak yerine getirilip getirilmediği hususunda izleme faaliyeti yürütülmekte olup yerine getirildiği kanaatine varılan bulgular ‘tamamlanmış’ olarak kapatılmakta, ilerlemenin kaydedilmediği bulgular ise ikinci izleme dönemine alınmaktadır.

## 6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Konak Belediyesinin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

## 7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

### A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

#### **BULGU 1: Kullanılan Banka Kredilerinin Gelecek Dönemlere Ait Tüm Faizlerinin Tamamının Bu Hesap Döneminde Gider Kaydedilmesi**

2023 yılında kullanılan banka kredilerine ait faizlerin tamamı bu yıl içerisinde gider kaydedilmiştir. Yapılan bu işlem sonucunda gelecek dönemlere ait faizler bu yıl giderleştirilmiş

ve bu işlem sonucunda Belediyenin Faaliyet Sonuçları Tablosunda Faiz Giderleri olduğundan daha fazla görünürken, Bilançoda da 381 ve 481 Gider Tahakkukları hesaplarında oluşmamış Faiz borçları yer almıştır.

Yapılan incelemelerde; Belediyenin Temmuz, Kasım ve Aralık 2023 aylarında dört defada toplam 199.500.000,00 Türk Lirası banka kredisi kullandığı görülmüştür. Bu kredilerin vadeleri çoğunlukla 2023 yılından sonraki dönemlere aittir ve faiz ödemeleri ana parayla birlikte aylık taksitler halinde ödenecektir. Bu banka kredilerinin muhasebeleştirilmesi esnasında bir yıla kadar vadeli olanlar 300 Banka Kredileri Hesabına, vadesi bir yıldan fazla olanlarsa, 400 Banka Kredileri Hesabına kaydedilmiştir. Bu kredilere ait 152.251.148,43 liralık faiz banka kredilerinin muhasebeleştirilmesi sırasında doğrudan 630 Giderler Hesabına kaydedilirken karşılığında 381 ve 481 Gider Tahakkukları Hesaplarına kayıt yapılmıştır.

8/6/2005 tarih ve 25839 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde; *“Tahakkuk esası: Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekilde dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesini”* ifade eder, Muhasebenin temel kavramlarından Dönemsellik İlkesi gereği: *“Kamu idarelerinin faaliyetleri, belirli dönemlerde raporlanır ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanır.”* denilmektedir.

Yine Yönetmeliğin "Faaliyet sonuçları tablosu ilkeleri" başlıklı 6’ncı maddesinde; *“Genel yönetim muhasebesinde faaliyet sonuçları tablosu ilkelerinin uygulaması aşağıda açıklanmıştır:*

*a) Kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir-gider işlemleri, tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izlenir. Gelir ve gider hesapları, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsustur.*

*b) Gerçekleşmemiş gelir veya giderler gerçekleşmiş gibi ya da gerçekleşenler gerçek tutarından farklı gösterilemez. Belli bir dönem ya da dönemlerin gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, dönem ya da dönemlerin başında ve sonunda hesap kesimi işlemleri yapılır.”*

*“Faiz giderleri ve faiz gelirleri” başlıklı 34’üncü maddesinde de “Kamu idarelerinin başka kamu idarelerinden, yurt içindeki veya yurt dışındaki mali kuruluşlardan veya*

*devletlerden yaptıkları borçlanmalar dolayısıyla tahakkuk eden faizler, ilgili oldukları dönemlere gider yazılır.” Hükümleri yer almaktadır.*

27.05.2016 tarih ve 29724 Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 481 Gider Tahakkukları Hesabı’na ilişkin işlemlerin yer aldığı 339’uncu maddesinde; “(1) Gider olarak tahakkuk ettirilmiş olup, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemden sonraki dönemlerde ödenebilir duruma gelecek olan giderlerden kaynaklanan borçlar, ilgili olduğu dönemde ödenmek üzere bu hesapta izlenir.

(2) Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki hesaplarda yer alan iç ve dış mali borçlar için ay sonlarında hesaplanan ve içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemden sonraki dönemlerde ödenecek olan işlemiş faiz giderleri bu hesaba kaydedilir. Aralık ayına ait olarak tahakkuk ettirilen faiz gideri borçlarından takip eden faaliyet döneminden sonraki dönemlerde ödenmesi gerekenler geçici mizandan önce bu hesaba kaydedilir”. denilmektedir.

Yukarıda yer alan Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; bankalardan kullanılan kredi faizlerinin ana parayla birlikte her ay ödenmeyip dönemin sonunda toptan ödenmesi halinde, aylık faizlerin 630 Giderler Hesabına kaydedilirken karşılığında 381-481 Gider Tahakkukları hesaplarına kaydedilmek suretiyle faiz giderlerinin tahakkuk ettirilmesi mümkündür. Mevcut durumdaki gibi aylık faizlerin her ay ana parayla birlikte ödenmesi halinde tahakkuk kaydına gerek bulunmamaktadır. Tahakkuk kaydı nakden veya mahsuben ödeme yapmama halinde gereklidir.

Mevcut durumda, yapılan kayıtla gerçekleşmemiş faizler gider yazılmak suretiyle gelecek dönemlere ilişkin faiz giderleri bu dönemin gideri olarak kaydedilmiş ve bu dönemin Faaliyet Sonuçları olması gerekenden fazla gösterilmiş, Bilançoda da oluşmamış borç oluşmuş gibi gösterilmiştir. Eğer kullanılan kredilerden dolayı gelecek dönemlerde ödenecek faizlerin tutarları bilinmek isteniyorsa bunların, Nazım Hesaplara kaydedilmek suretiyle Bilanço dipnotlarında görünmesi sağlanmalıdır.

## **BULGU 2: Taşınmaz İcmal Cetveli ile Muhasebe Kayıtlarının Birbirini Tutmaması**

Belediyenin taşınmaz icmal cetvellerindeki kayıtları ile bilançonun ilgili maddi duran varlık hesaplarında yer alan kayıtların birbiriyle örtüşmediği tespit edilmiştir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik ile düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesinde, ekteki Kayıt Planında yer alan taşınmazların, cinslerine göre hangi formlara kaydedileceği ifade edilmiş ve kayıtların formlarda yer alan bilgileri içerecek şekilde yapılacağı belirtilmiştir. Kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerinde hazırlanan bu formların daha sonra taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanması amacıyla mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler birimince de bu formların konsolide edilerek Yönetmelik'in ekinde (Ek-7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine göre; mali hizmetler birimince konsolide edilen formlardan oluşturulan taşınmaz icmal cetvellerinden hareketle ilgili muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde hem taşınmaz kayıt formlarının hem de taşınmaz icmal cetvellerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birim tarafından hazırlanarak mali hizmetler birimine gönderildiği, mali hizmetler birimince gerekli kontrol ve konsolide çalışmaları gerçekleştirilmeden muhasebe kayıtlarının yapıldığı ve dolayısıyla icmal cetvellerindeki kayıtların parasal tutarları ile bilançodaki taşınmazların parasal değerlerinin birbirleriyle örtüşmediği tespit edilmiştir.

Bu kapsamda, hazırlanan icmal cetvellerinde Belediyeye ait taşınmazların toplam değeri 3.178.306.014,29 TL olarak görünmesine rağmen, bilançoda 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ile 252 Binalar Hesaplarında 3.378.342.539,55 TL olarak yer almaktadır. Dolayısıyla taşınmaz icmal cetveli ile bilanço arasında 200.036.525,26 TL fark bulunmaktadır.

Taşınmaz İcmal cetveli ile muhasebe kayıtları arasında eşitlik olması gerektiğinden, 2021 Yılı Denetim Raporunda da yer alan bu hususta; taşınmaz icmal cetveli ile muhasebe kayıtları birlikte değerlendirilerek aradaki fark giderilmelidir.

### **BULGU 3: Amortisman Ayırma İşlemlerinin Hatalı Yapılması**

Bazı maddi duran varlıklar için amortisman ayrılmadığı, bazıları için ise kayıtlı

değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin “Hesap grubuna ilişkin işlemler” başlıklı 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı; amortisman tabi maddi duran varlıkların neler olduğu, bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranlarına ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği, ayrılan amortismanların nasıl muhasebeleştirileceği ve varlıkların amortisman hesaplanmasına esas alınacak değerinin nasıl tespit edileceği belirtilmiştir.

04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “Amortisman ve Tükenme Payları” başlıklı 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise; kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemelerde; anılan Yönetmelik ve Tebliğ hükümlerine aykırı olarak aşağıdaki tabloda gösterilen maddi duran varlıklar hesap grubunda yer alan bazı varlıklar için hiç amortisman ayrılmadığı, amortisman ayrılan bazı varlıklar için ise varlığın kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Amortisman tabi maddi duran varlıklar için amortisman ayrılmaması nedeniyle, bilançoda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı olması gerekenden eksik, maddi duran varlıkların net değerleri ise fazla görünmektedir. Buna karşılık amortisman tabi maddi duran varlıklar için kayıtlı tutarından daha fazla amortisman ayrılması 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının olması gerekenden fazla görünmesine sebep olmaktadır.

2021 Yılı Denetim Raporunda da yer alan bu hususta; muhasebenin temel ilkeleri ve amortismanla ilgili yer verilen mevzuat hükümleri gereğince amortisman tabi maddi varlıkların tamamı için amortisman ayrılması ve hatalı amortisman ayrılmış olan varlıklar için yeniden hesaplama yapılarak hatalı miktarların düzeltilmesi gerekmektedir.

**Tablo 9: Amortisman Ayırma İşlemlerinde Tespit Edilen Hatalar**

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlığın Toplam Değeri	İdare Tarafından Ayrılan Amortisman Değeri
251.03.20.03.00	Mesire Yerleri	44.512.614,40	0,00
252.02.03.01.00	Sağlık Evleri	0,00	2.263.625,45
252.01.01.07.01	Kamu Konutları	0,00	47.942,03
253.03.08.00.00	Spor Amaçlı Kullanılan Cihaz ve Aletler	103.250,00	0,00
253.03.08.00.00	Spor Amaçlı Kullanılan Cihaz ve Aletler	103.250,00	0,00
255.07.01.00.00	Kütüphane Mobilyaları	40.226,20	0,00
255.08.01.00.00	Eğitim Mobilyaları ve Donanımları	25.221,36	30.898,08
255.09.01.00.00	Doğa Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	65.791,00	299.700,00

**BULGU 4: Satışı Yapılan Taşınmazların Hatalı Muhasebeleştirilmesi**

Belediye tarafından satışı yapılan taşınmazların muhasebeleştirilmesinde sistematik olarak hatalı kayıtlar yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesabın işleyişi" başlıklı 189, 193 ve 203'üncü maddelerinde sırasıyla; 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 252 Binalar Hesabı ve 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının işleyişi düzenlenmiş olup satışı yapılan taşınmazların kayıtlı değeri tutarınca ilgili varlık hesabının alacaklandırılarak kayıtlardan çıkarılacağı, amortismanına tabi tutulduktan sonra her ne suretle olursa olsun kayıtlardan çıkarılan maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarının ise 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği, ayrıca arsa ve arazilerin kayıtlı bedelleri ile satış bedelleri arasındaki olumlu veya olumsuz farkın, arsa ve arazi dışındaki maddi duran varlıkların ise satış bedelleri ile net değerleri arasındaki olumlu veya olumsuz farkın sonucuna göre 600 Gelirler Hesabı veya 630 Giderler Hesabına kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümleri gereğince, satışı yapılan taşınmaz, kayıtlı değeri üzerinden ilgili varlık hesabına alacak kaydedilmek suretiyle varlık hesabından çıkarılarak varsa amortismanı düşüldükten sonra kalan değeri ile satış bedeli arasındaki olumlu fark 600 Gelirler Hesabına, olumsuz fark ise 630 Giderler Hesabına kaydedilmelidir.

Söz konusu taşınmaz satışlarına ve kayıtlarına ilişkin yapılan incelemelerde; ilk olarak

satış bedellerinin Belediyenin banka hesaplarına yatırıldığında 102 Bankalar Hesabına borç 333 Emanetler Hesabına alacak kaydı yapılmak suretiyle muhasebeleştirildiği daha sonra ihale ile satışı yapılan taşınmazların ihale bedelleri üzerinden, hisseli arsa satışlarının ise satış bedelleri üzerinden kayıtlardan çıkışının yapılarak 630 Giderler Hesabına borç kaydedildiği ve 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının da hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Satışı yapılan taşınmazların satış bedellerinin 102/333 hesaplarına kaydedilmesi ve daha sonra satış bedeli üzerinden kayıtlardan çıkarılarak gider yazılması, kayıtlı değerinden daha yüksek tutarda bir bedelle satılan taşınmazlardan gerçekte gelir elde edilmesine rağmen muhasebe kayıtlarında gider olarak görünmesine neden olmaktadır.

Dolayısıyla satışa konu olan taşınmazların muhasebeleştirilmesinde yapılan sistematik hatalar nedeniyle 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 333 Emanetler Hesabı ve 630 Giderler Hesabı hatalı bilgi içermektedir.

2021 Yılı Denetim Raporunda da yer alan bu hususta; muhasebe ile taşınmaz bilgi sistemlerinin entegrasyonunun sağlanması suretiyle, taşınmaz satış işlemlerinde görevli olan müdürlükler arasındaki bilgi akışının zamanında ve doğru olarak gerçekleştirilmesi ve satışı yapılan taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden çıkışlarının yapılması gerekmektedir.

#### **BULGU 5: Elden Çıkarılan Hurdaların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmeye Devam Edilmesi**

Belediyenin hurdaya ayırdığı dayanıklı taşınırlarının elden çıkarılmasına rağmen, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmeye devam edildiği ve muhasebe kayıtlarından çıkışlarının yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 224'üncü maddesinde; çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı hesaba ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 225'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci alt bendinde; bu hesapta kayıtlı varlıklardan satılmak suretiyle elden çıkarılanların satış bedelinin 100 Kasa Hesabı, 102 Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, kayıtlı değerinin bu hesaba alacak kaydedileceği; üçüncü alt bendinde ise bu hesapta kayıtlı

varlıklardan diğer idare veya kuruluşlara bedelsiz olarak devredilenlerin kayıtlı değerinin bu hesaba alacak; birikmiş amortisman tutarlarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına, varsa kalanının 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümleri gereğince, hurdaya ayrılarak 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenen varlıkların elden çıkarılmasıyla birlikte kayıtlı değerinin bu hesaptan, birikmiş amortismanlarının ise 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabından çıkışının yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, satış, devir ve hibe suretiyle elden çıkarılan hurdalar bulunmasına rağmen 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına herhangi bir kayıt yapılmadığı yalnızca 102 Bankalar Hesabına borç 600 Gelirler Hesabına alacak kaydı yapıldığı görülmüştür. Bu durum bilançoda yer alan varlıklarda meydana gelen azalışların tam olarak takip edilmesini engellediği gibi gelirin hangi taşınırın satışı suretiyle elde edildiğinin takibini de zorlaştırmakta ve mali tabloda yer almaması gereken değerlerin varmış gibi görünmesine neden olmaktadır.

2021 Yılı Denetim Raporunda da yer alan bu hususta; hurdaya ayrılan taşınırların satış, devir veya hibe suretiyle elden çıkarılması durumunda gerekli muhasebe kayıtlarının yapılması mali tabloların doğruluğu ve güvenilirliği açısından önem arz etmektedir.

## **B. DİĞER BULGULAR**

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

### **BULGU 1: 2018 Yılı ve Öncesine Ait Asgari Ücret Prim Desteğinin Genel Bütçeye Gelir Kaydedilmek Üzere Gönderilmemesi**

Asgari ücret destek primi tutarlarının Belediyenin emanet hesaplarında tutulmaya devam edildiği ve söz konusu tutarların genel bütçeye aktarılmadığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Geçici 68'inci maddesinin birinci fıkrasında; haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan ve Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yani hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan sigortalıların işverenlerinin SGK'ye ödeyeceği sigorta primlerinden, (a) ve (b) bentlerinde belirtilen gün sayıları ile 2016 yılı Ocak ila Aralık



ayları/dönemleri için günlük 3,33 TL ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın mahsup edileceği ve bu tutarın Hazinece karşılanacağı hüküm altında alınmıştır.

Maddenin sekizinci fıkrasında, yine 4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için birinci fıkra uyarınca Hazine tarafından karşılanacak tutarların bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesileceği ifade edilmiştir.

Buna göre, belediyeler 4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (a) bendinde sayılan idarelerden biri olduğu için, yukarıda yer verilen Geçici 68'inci maddenin sekizinci fıkrasında tanımlanan hizmet alımlarında, asgari ücret prim desteğini uygulayacaklardır.

Geçici 68'inci maddenin onuncu fıkrasında ise bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların, "Kurum" tarafından belirleneceği düzenlenmiştir. 5510 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı maddesinden anlaşıldığı üzere yukarıdaki maddede geçen "Kurum" tabiri ile Sosyal Güvenlik Kurumu kastedilmiştir. Yukarıdaki fıkra ile yetkilendirilen SGK, bu yetkisini Geçici 68'inci maddenin usul ve esaslarını belirlediği 10.02.2016 tarihli ve 2016/4 sayılı Genelge'yi yayımlayarak kullanmıştır.

Genelge'nin "İhale Makamlarınca Destekten Yaralanan İşverenlerin Hakedişlerinden Yapılacak Kesintilere İlişkin Usul ve Esaslar" başlıklı 6'ncı maddesine göre; işverenlerin hak edişinden kesilecek veya emanete alınacak tutarlar, destek tutarının Sosyal Güvenlik Kurumunun "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek kesinleşmesinin ardından genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin, ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılacaktır. Eğer emanete alınan tutarlar yararlanılan asgari ücret destek tutarlarından fazla olursa bu tutarlar idarelerce işverenlerin varsa borçlarına mahsup edilecek; borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda ise işverenlere iade edilecektir.

Bu durumda kamu idareleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında; ödenecek sosyal güvenlik primlerinden, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinde belirtilen tutardaki asgari ücret destek primlerini o yıl boyunca ödediği hak ediş tutarlarından keserek genel bütçeye göndermekle yükümlüdür.

2016 yılında yukarıda anlatıldığı şekilde uygulanmakta olan Asgari Ücret Destek Primi

uygulaması, 27 Ocak 2017 tarihli ve 29961 numaralı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 2017 yılında da uygulanmaya devam edilmiştir. Söz konusu Kanun'un 27'nci maddesi ile 5510 sayılı Kanun'a Geçici 71'inci madde eklenmiş, bu maddeye dayanılarak da 2016 yılında olduğu gibi Sosyal Güvenlik Kurumunca 2017/9 sayılı Genelge çıkarılmıştır.

2017/9 sayılı Genelge'de, 2016/4 sayılı Genelge'deki gibi desteğin genel bütçeye gönderileceğine dair ayrı bir başlık bulunmamakla birlikte, 6.4 numaralı, "Tereddüt Edilen Hususlarla İlgili Başvurulması Gereken Kurum" başlığı altında; kurum ve kuruluşların (işyerlerinin) 5018 sayılı Kanunun eki I sayılı cetvele (genel bütçe kapsamındaki kuruluşlar içine) girip girmediği, ihale makamlarının destek tutarına ilişkin hak edişlerden yaptığı kesintilerin her ay mı yoksa yılsonunda mı Hazineye aktarılacağı, Hazineye aktarılan tutarların hangi hesaplarda muhasebeleştirileceği gibi hususların muhatabının Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü olduğu ifadesinden açıkça anlaşıldığı üzere destek tutarlarının genel bütçeye gönderilme durumunda bir değişiklik olmamıştır.

Destek tutarlarının genel bütçeye gelir kaydedileceğinin düzenlendiği, yukarıda ayrıntısına yer verilen 2016/4 sayılı Genelge'nin 6'ncı maddesinde yapılan düzenleme ile 2017/9 sayılı Genelge'nin, "Tereddüt Edilen Hususlarla İlgili Başvurulması Gereken Kurum" başlığı altında, bu konuyla ilgili yukarıda yer verilen cümleler, 2018/20 sayılı Genelge'de de aynen yer almıştır.

Özetle; 2016, 2017 ve 2018 yıllarında çıkarılan üç farklı kanun ile 5510 sayılı Kanun'a Geçici Madde 68, Geçici Madde 71 ve Geçici Madde 75 eklenmiştir. Bu maddelere ilişkin olarak SGK tarafından yayımlanan üç ayrı genelge ile bahsi geçen idareler emanet hesaplarında izledikleri destek tutarlarını genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere göndermekle yükümlü kılınmıştır.

Yapılan incelemelerde; İdare tarafından emanet hesaplarında tutulan asgari ücret destek primi tutarının uygulamanın başladığı 2016 yılında 298.551,15 TL; 2017 yılında 1.656.268,79 TL; 2018 yılında ise 1.252.686,06 TL olmak üzere toplam 3.207.506,00 TL tutarında olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu uygulama 2020 ve 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da konu edilmesine rağmen 2023 yılında da devam etmektedir.

Kamu idaresi cevabında, geçmişte yüklenicilerden kesilen asgari ücret destek primleri ile ilgili emanet hesaplarındaki tutarların, belediyenin nakit akışı durumuna göre ilgili mal müdürlüğü hesaplarına gönderileceğini belirtmektedir.

Sonuç olarak, Belediyenin emanet hesaplarında tutulan 2018 yılı ve öncesine ilişkin asgari ücret destek primlerinin genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe müdürlüğüne gönderilmesi gerekmektedir.

## **BULGU 2: Bazı Belediye Gelirlerinin Tahakkuk Kayıtlarında Bilanço Hesaplarının Kullanılmaması**

Belediyenin elde ettiği bazı gelirlerin tahakkukuna ilişkin muhasebe kayıtlarında gelir tablosu hesabı ile bütçe hesaplarının karşılıklı olarak kullanıldığı, bilanço hesaplarının ise kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin;

- 86'ncı maddesine göre 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarının izlenmesi için kullanılır.

- 88'inci maddesine göre; gelir tahakkuk tutarları 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedilirken, bu hesapta kayıtlı alacaklardan, nakden veya mahsuben yapılan tahsilat bir taraftan bu hesaba alacak, 100 Kasa Hesabı, 102 Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir.

Yapılan incelemede telekomünikasyon altyapı geçiş hakkı bedellerinin, haberleşme vergisi ile ecrimisil gelirlerinin tahakkuk kayıtlarında yalnızca 600 Gelirler Hesabı ile 800 Bütçe Gelirleri Hesabının karşılıklı olarak kullanıldığı, yukarıda yer verilen bilanço hesaplarının kullanılmadığı tespit edilmiştir. 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına yer verilmemesi sebebiyle faaliyet alacakları sadece tahsilat aşamasında kayıtlarda yer almakta ve tahakkuk eden gelirlerin tahsilatının takibini zorlaştırmaktadır.

Bu itibarla bundan böyle gelirlerin tahakkukunda ve tahsilinde mevzuatta öngörülen bilanço hesaplarının kullanılması gerektiği bilinmeli ve mali tabloların gerçek durumu yansıtması sağlanmalıdır.

Kamu İdaresi cevabında; ecrimisil gelirlerinin tahakkuku ile ilgili olarak Emlak ve İstimlak

Müdürlüğüne bulgu doğrultusunda işlem yapılması konusunda bilgi verildiği belirtilmiştir. Yine cevapta, altyapı geçiş hakkı bedelleri ile haberleşme vergisinin, tahakkuku tahsiline bağlı gelir kalemleri olmasından dolayı tahsili anında tahakkuk ettirildiği ifade edilmiştir. Altyapı geçiş hakkı bedelleri ve haberleşme gelirleri kurum cevabında belirtildiği gibi tahakkuku tahsiline bağlı gelirler değildir. Bunlar da önceden tahakkuk ettirilmesi gerekir ki hangi operatörden ne kadar tahsilat yapılması gerektiği takip edilebilsin. Bu nedenle bunların da önceden tahakkuk ettirilerek 120 Alacaklar Hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

### **BULGU 3: Belediye Şirket Personeli Dâhil Personel Giderlerinin Kanuni Sınırların Üzerinde Olması**

Belediye Şirket personeli dâhil personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranıyla çarpımı sonucu ortaya çıkan tutarın %40'ını geçtiği tespit edilmiştir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınır belirlenmiştir. Anılan hüküm gereğince; İdarelerin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önce yıla ilişkin olarak 04.01.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz.

Yapılan incelemelerde, ayrıntısı aşağıdaki tabloda görüleceği üzere belediye şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın %40'ını aştığı tespit edilmiştir. Bu husus 2020 ve 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da konu edilmesine rağmen söz konusu uygulamanın devam ettiği görülmüştür.

Sonuç olarak, anılan mevzuat hükümleri gereğince personel giderlerinin mevzuatta belirlenen düzeye getirilmesi sağlanmalıdır.

**Tablo 10: Belediye'nin Şirket Personeli Dahil Toplam Personel Gideri**

2023 Yılı					
Yeniden Değerleme Oranı = % 122,93					
Önceki Yıl 800 Alacak Toplamı (TL)	Önceki Yıl 810 Borç Toplamı	En Son Kesinleşmiş Bütçe Geliri (TL)	Yeniden Değerleme Sonucu Olan Toplam Tutar (TL) (A)	Personel Gider Limiti (TL)	Toplam Personel Giderleri Tutarı (TL)
699.327.391,86	2.731.288,56	696.596.103,30	1.552.921.693,09	621.168.677,23	978.365.306,49

Kamu İdaresi cevabında, 2023 yılı içinde temmuz ayındaki memur personele yapılan seyyanen zam, asgari ücret zammı, enflasyon oranındaki artış gibi öngörülemeyen orandaki artışlardan kaynaklı olarak kanuni sınırın geçildiği belirtilmiştir. Kurum cevabındaki husus anlaşılır olmakla birlikte, Belediye tarafından yapılacak personel alımlarının, yapılacak zamlar da dikkate alınarak kanuni sınırın aşılmasına sebep olmayacak şekilde yapılması gerekmektedir.

#### **BULGU 4: Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi**

Yapım işlerinde yükleniciler tarafından yaptırılan inşaat sigortalarına ait (bütün riskler/all risk) bazı risk kalemlerine %2'den fazla muafiyet uygulandığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İş ve işyerinin sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; yapım işlerinde yüklenicinin, ihale dokümanında belirtilen süre ve şartlara uygun olarak işyerlerindeki her türlü aracı, malzemeyi, ihzaratı, iş ve hizmet makinelerini, taşıtları ve tesisleri oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı sigorta yaptırması gerekmektedir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; sigorta poliçesinde tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 ve deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranı azami %20'dir. Bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmaz. Muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanması yüklenicinin sorumluluğundadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; yapım işlerinin inşaat sigortası

(bütün riskler/all risk) poliçelerindeki bazı risk unsurlarına azami %2 muafiyet uygulanmalıdır. Sigorta poliçelerindeki muafiyet oranlarının %2'lik orandan fazla olması yüklenicinin nihai sorumluluğunu kaldırmamakla birlikte, karşılaşılabileceği riski artırması bakımından önem arz etmektedir. Dolayısıyla Yapım İşleri Genel Şartnamesinin ilgili hükmünde belirtildiği üzere tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 olmalıdır.

İdare tarafından ihale edilen ve sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ilişkin sigorta poliçelerinin incelenmesi neticesinde; yükleniciler tarafından yaptırılan inşaat sigortası poliçelerinde bazı risk unsurlarına mevzuatta belirtilen %2 sınırından daha fazla muafiyet uygulandığı tespit edilmiştir. 2020 ve 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da konu edilen uygulama devam etmektedir.

Sonuç olarak, yapım işlerinin inşaat sigortası (bütün riskler/all risk) poliçelerindeki risk unsurlarına azami %2 muafiyet uygulanmasının sağlanması gerekmektedir.

#### **BULGU 5: Eğlence Vergisine Tabi Faaliyetlerde Bulunan İşyerlerine Eğlence Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi**

Belediye sınırları içinde eğlence vergisine tabi faaliyetlerde bulunan işletmelere eğlence vergisi tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 17'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu; 18'inci maddesinde eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişilerin verginin mükellefi olduğu; 19'uncu maddesinde bira, alkollü içki içilmeyen, satılmayan ve ruhsatnamelerde kahvehane, kiraathane, çayhane ve çay ocakları olduğu belirtilen yerlerden vergi alınmayacağı; 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde eğlence vergisi matrahının işin mahiyetine göre çalışılan her gün için belediye meclislerince takdir edilecek miktar olduğu; 21'inci maddesinde biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinden günlük 5 ila 100 TL arasında eğlence vergisi alınacağı; 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasında biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait eğlence vergisinin o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılacağı belirtilmiştir.

Kanun'un 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan biletle girilmesi zorunlu olmayan yerler kapsamında sayılmamış olsa da atari, oyun makinesi ve bilgisayar oyunlarının

oynatıldığı salonların faaliyetleri de eğlence vergisi kapsamında olup, bu yerlerden de belediye meclisince belirlenen tarifeye istinaden eğlence vergisi alınması gerekmektedir. Nitekim Danıştay 9'uncu Dairesi'nin 07.11.2007 tarih ve E: 2005/5313, K:2007/3726 sayılı kararı ile de "Playstation salonları biletle girilmesi zorunlu eğlence yerlerinden olmadığından, söz konusu salonlardan belediye meclisince belirlenen tarifeye istinaden eğlence vergisi alınmasında hukuka aykırılık bulunmadığı..." denilmek suretiyle bu husus teyit edilmiştir.

Ruhsat Birimi tarafından ruhsat verilen işyerleri listesinin incelenmesi sonucunda, faaliyet konularına göre ilçe sınırları içerisinde oyun salonları ve canlı müzik belgesi olan işyerleri bulunduğu, işyerlerine eğlence vergisinin tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir.

Eğlence hizmeti sunan işletmelere eğlence vergisi tahakkuku yapılmamak suretiyle Belediye Gelirleri Kanunu'na uyulmadığı gibi, belediyenin gelirlerinde kayıp yaşanmasına da sebep olunmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu işyerlerine ilişkin envanter çalışmalarının titizlikle yapılması, eğlence vergisine ilişkin mükellefiyet, tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin en kısa süre içerisinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

#### **BULGU 6: Gecekondu Fonu Hesabında Yer Alan Paraların Amacı Dışında Kullanılması**

Gecekondu gelirleri ve imar barışından elde edilecek bazı gelirler için oluşturulan fonda biriken tutarların ilgili mevzuata aykırı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "Fonların teşkili ve kullanılması" başlıklı 12'nci maddesinde Kanun'daki hizmetlerin yürütülebilmesi için sağlanacak gelir kaynakları sıralanmış olup bu gelirlerin ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanacağı belirtilmiştir. 13'üncü maddesinde ise bu fonda toplanacak tutarların Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınarak kullanılabilmesi belirtilmiş ve hangi amaçlar doğrultusunda harcanabileceği tahdidi olarak sayılmıştır.

2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun'un "Harçlar, arsa bedelleri, paylar" başlıklı 18'inci maddesinde, belediye ve mücavir alan sınırları içinde yer alan kanun kapsamındaki gecekondu ve imar mevzuatına aykırı yapılardan alınacak arsa bedelleri ile harçlar ve düzenleme ortaklık payı karşılığı bedellerin büyükşehirlerde ilçe belediyelerince oluşturulacak fon hesabına yatırılacağı, fon hesabının gelirlerinin Kanun'un

kapsadığı ve öngördüğü amaçların süratli bir şekilde gerçekleşmesi için kullanılacağı ve ita amirinin belediye başkanı olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde, gecekondü gelirleri için oluşturulmuş vadeli banka hesabından 316.982,46 TL tutarında belediyeye ait cari hesaba virman yapıldığı görülmüştür. Cari hesaba aktarılan toplam meblağın tamamının belediyenin vadesi geçmiş vergi, sigorta, emekli keseneği borçlarının ödenmesi için kullanıldığı anlaşılmıştır. Bu şekildeki uygulama ise anılan Kanun'da belirtilen amaçlara uygun değildir. Bu itibarla, İdarenin ilgili gelir kalemlerinin bir fon hesabında toplanması ve Kanun'da belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanılması gerekmektedir.

#### **BULGU 7: Hurda İşlemlerinin Sağlıklı Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlayacak Hurda Yönetim Sistemi Kurulmaması**

Belediye bünyesinde hurdaya ayrılan demirbaşların, toplanması, ambara giriş, satış ve imha işlemlerine ilişkin kurumsal bir düzenleme bulunmadığı, hurda yönetiminin etkin bir şekilde gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış" başlıklı 28'inci maddesi ile getirilen düzenlemeye göre; ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmemekle hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırlar, biri için uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirilip harcama yetkilisi veya üst yöneticinin onayı ile hurdaya ayrılma işleminin tamamlanması gerekmektedir.

Anılan komisyonca yapılan değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılması uygun görülmeyen taşınırlar hakkındaki gerekçeli karar harcama yetkilisine bildirilir. Komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilenler için ise Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenir. Komisyonun yapacağı değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılan taşınırlar, ekonomik değer taşıyıp taşıyamamasına bağlı olarak imha edilmesi veya satılması mümkündür.

Harcama yetkilisince oluşturulacak komisyon tarafından ekonomik değerinin olmadığı veya teknik, sağlık, güvenlik ve benzeri nedenlerle imha edilmesinin şart olduğuna karar verilen taşınırlar, harcama yetkilisinin onayı ile imha edilir. İmha, komisyon veya komisyonun gözetiminde uzman kişiler tarafından yapılır. Bu işleme ilişkin ayrıca bir imha tutanağı düzenlenir.



Öte yandan 20.03.1971 tarihli ve 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na istinaden 19.03.2001 tarihinde çıkarılan 2001/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde, her türlü hurda malzemenin kamu kurum ve kuruluşlarınca Makina ve Kimya Endüstrisi Hurda Sanayi İşletmeleri (HURDASAN) AŞ'ye satış suretiyle devri öngörülmüştür. Bu kapsamda MKE kamu kurumlarının hurdalarının sahibi konumunda olup hurdaları toplamaya yetkili tek kamu kuruluşudur. Bu nedenle kurumların her türlü hurda malzemelerini MKE Hurda İşletmeleri (HURDASAN) AŞ'ye satış suretiyle devretmeleri gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, hurdaya ayrılan taşınırların Fen İşleri Müdürlüğü Şantiye Birimine ait bir alanda yığıntı yapılmak suretiyle muhafaza edildiği, hurda alanına getirilen taşınırlara ilişkin giriş kayıtlarının sağlıklı bir şekilde yapılmadığı, imha edilen hurdalara ilişkin imha tutanaklarının tutulmadığı, hurdaya ayrılan bazı taşınırların satış, devir veya hibe etmek suretiyle elden çıkarılmasına rağmen çıkış kayıtlarının tam olarak yapılmadığı görülmüştür.

2021 Yılı Denetim Raporunda da yer alan bu hususta; yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri kapsamında, hurda niteliği taşıyan taşınırların kaybolmasına, yok olmasına veya kontrol dışı kullanılmasına engel olarak taşınır sisteminin sağlıklı sonuçlar üretmesini sağlayacak etkin bir hurda yönetim sistemi oluşturulmasına yönelik kurumsal düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

#### **BULGU 8: İmar Kanunu Uyarınca Alınması Gereken Otopark Bedellerinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması**

Otopark Yönetmeliği gereği otopark ihtiyacını kendi parselinden karşılamayan yapılara ilişkin olarak tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

24.12.2020 tarihli ve 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda bazı değişiklikler yapılmıştır. Buna göre 5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde yapılan değişiklikle büyükşehir ilçe belediyelerine bölge otoparkı yapma görevi verilmiştir. Aynı Kanun'un 27'nci maddesinde yapılan değişikliğe göre ise büyükşehir ilçe belediyeleri, imar mevzuatı uyarınca otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirleri beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile inşasında kullanılacaktır. Ayrıca bu gelirler başka amaçla kullanılmayacaktır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 37 ve 44'üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği'nin "Yapı ruhsatı ve kullanma izinlerinin verilmesi" başlıklı 10'uncu maddesinde, yapılacak yapılara Yönetmelik'te belirtilen esaslara göre otopark yerleri ayrılmadan yapı ruhsatı verilmeyeceği ve söz konusu otoparklar inşa edilip hazır hale getirilmeden yapı kullanma izni verilmeyeceği düzenlenmiştir. Yönetmelik'in "Otopark bedelinin tahakkuk ve tahsili" başlıklı 12'nci maddesi uyarınca; otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esasları bu Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak ilgili idareler tarafından belirlenecek ve otopark bedelleri kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılacaktır. Aynı maddenin devamında; idarelerce bedel alınmış olan parseller için bölge otoparklarının, ruhsat tarihinden itibaren en geç üç yıl içinde tamamlanmak zorunda olduğu belirtilmiştir. Yönetmelik'in "Otopark hesabından yapılacak harcamalar" başlıklı 13'üncü maddesine göre otopark hesabında toplanan meblağ otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılamaz.

Bu düzenlemelere göre; otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılması, bu hesapta toplanan meblağa mevzuatın öngördüğü faiz oranının uygulanması, bedel alınan parseller için bölge otoparklarının ruhsat tarihinden itibaren üç yıl içinde tamamlanması ve hesaptaki meblağın otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılmaması gerekmektedir.

Yukarıda bahsedilen 5216 sayılı Kanun'un 27'nci maddesindeki değişiklikten önce; imar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılmakta, büyükşehir belediyeleri ise bu geliri otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanmaktaydı. Bahsi geçen değişikliklerle ilçe belediyelerine bölge otoparkı yapma görevi verilmiş olup imar mevzuatı uyarınca büyükşehir ilçe belediyelerince elde edilen otopark gelirleri büyükşehir belediyelerine aktarılmayıp bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile inşasında kullanılacaktır.

Yapılan incelemelerde; İdare tarafından yapı ruhsatı verilirken otopark ihtiyacını kendi parselden karşılamayan yapılara ilişkin olarak tahsil edilecek bedeller için otopark hesabı açılmadığı, ilçe belediyesi tarafından tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin hâlihazırda doğrudan Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edildiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, 5216 sayılı Kanun ve imar mevzuatının büyükşehir ilçe belediyelerine verdiği bölge otoparkı yapma görevinin yerine getirilmesi amacıyla kullanılacak gelirlerde

kayıplara neden olunmaması amacıyla otopark gelirlerinin takibinin, tahakkukunun ve tahsilatının yapılması gerekmektedir.

### **BULGU 9: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının Doğru ve Güvenilir Veriler Sunamaması**

Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne tutulan işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin işyeri listesinin doğru ve güvenilir bilgi sunmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek ve gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 3'üncü maddesinin (c) bendinin (cb) alt bendinde, belediye hudutları ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan işyeri ve işletmelerden büyükşehir belediyesi olan yerlerde sıhhi ve sair işletmeler için ilçe belediyelerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (a) bendi ile ruhsat vermeye yetkili idarenin tanımı yapılmış, büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesinin, bunun dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesinin yetkili idare olduğu ifade edilmiştir. Buna göre, Konak Belediyesi sınırları içerisinde ve Büyükşehir Belediyesinin ruhsat vermeye yetkili olmadığı hususlarda işyerlerine ruhsat vermeye Konak Belediyesi yetkilidir.

İşyeri açma ruhsatına ilişkin işlemler, İdare tarafından düzenlenen Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü Görev ve Çalışma Yönetmeliği kapsamında Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Yapılan incelemelerde, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü bünyesinde tutulan ruhsatlı işyerlerini gösterir listenin güncel durumu yansıtmadığı görülmüştür.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerlerinin güncel durumu yansıtmaması, bir yandan İdarenin gelir kaynakları arasında olan ilan ve reklam vergisi, eğlence vergisi, çevre temizlik vergisi gibi vergileri kapsamına alan işyerlerine ilişkin mükellefiyetlerin sağlıklı bir

şekilde yapılıp yapılmadığının kontrolünü zorlaştırmakta, diğer yandan Müdürlüklerin iş ve işlemlerinde bu listenin esas alınamamasına neden olmaktadır.

Sonuç olarak, ruhsat verilerinin gerçeği yansıtacak şekilde raporlanmasını sağlayacak gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

### **BULGU 10: Sosyal Denge Sözleşmesinin Konusu Dışında Hükümler İçermesi**

Belediye ile Tüm Yerel Yönetim Çalışanları Sendikası (TÜM YEREL-SEN) arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesinde mevzuatta öngörülmemeyen aile içi şiddet, sosyal faaliyet, ücretli izin ve belediye imkânlarından yararlanma gibi konularda düzenlemeler yapılmıştır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesine göre; 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verileceği, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminat tutarının ise ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendika ile belediye başkanı arasında imzalanan sözleşme ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Madde metninden açıkça anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Aynı maddede ayrıca mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmayacağı da açıkça belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün “Sosyal denge tazminatı” başlıklı 1'inci maddesinde ise; Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının %120' sidir. Sosyal denge tazminatının

verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; sosyal denge sözleşmesinde sadece görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Sosyal denge sözleşmelerine, sözleşmenin adı farklı dahi olsa, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması ilgili mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Belediye ile TÜM YEREL-SEN arasında imzalanan ve yürürlük süresi 01.01.2023 ile 31.12.2023 tarihlerini kapsayan Sözleşmenin bazı maddelerinde mevzuata aykırı hususlara yer verildiği görülmüştür.

Öncelikle taraflar arasında imzalanan sözleşmenin kapak başlığında, metnin toplu sözleşme olduğu belirtilmiştir. Toplu sözleşme, kamu görevlilerinin geneline ve hizmet kollarına yönelik mali ve sosyal haklarını belirlemek üzere yürütülen toplu sözleşme görüşmeleri sonucunda mutabık kalınması durumunda taraflarca imzalanan sözleşmeyi ifade ettiğinden, imzalanan metin toplu sözleşme değil, sosyal denge tazminatı sözleşmesidir. Nitekim söz konusu durum 4688 sayılı Kanunun 32'inci maddesinde de açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle belediye ile ilgili sendika arasında imzalanan sözleşmenin adı “Toplu Sözleşme” değil, “Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi” olmalıdır.

İkinci olarak, söz konusu Sözleşmenin “Yürürlük ve Süre” başlıklı 24'üncü maddesinde; sözleşmenin 01.01.2023 tarihinde başlayıp 31.12.2023 tarihinde sona ereceği, yeni sözleşme görüşmelerine eski sözleşmenin bitim tarihinden 30 gün önce başlanacağı, yeni sözleşme imzalanıncaya kadar eski sözleşmenin geçerli olacağı belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde; sosyal denge tazminatı sözleşmelerinin toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde yapılabileceği, yapılacak sözleşmelerin toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanacağı ve sözleşme süresinin hiçbir şekilde izleyen mahalli idareler genel seçimi tarihini geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun ile sözleşme yapma süresi ve sözleşmenin geçerlilik süresi kesin olarak belirlendiği için yukarıda yer verilen Toplu İş Sözleşmesi'nin yeni sözleşme

görüşmelerine eski sözleşmenin bitim tarihinden 30 gün önce başlanacağına, yeni sözleşme imzalanıncaya kadar eski sözleşmenin geçerli olacağına ve yapılan sözleşmenin 6. Dönem Toplu Sözleşme tarihini (01.01.2022-31.12.2023) aşmasına ilişkin hükümleri mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Bunların dışında söz konusu Sözleşmenin;

“Belediye'ye Ait Sosyal Tesis Olanaklarından Yararlanma” başlıklı 20'nci maddesinin (a) fıkrasında;

*“Belediyenin mülkiyeti ve kendi varlıkları üzerinde kurulu olup, belediye ya da özel kurumlarca işletilen kamp, kreş, çocuk bakımevlerinden, etüt spor ve kültür merkezleri vb. tesislerden çalışanlar, eş ve çocuklarının %50 indirimli ve öncelikle faydalanması sağlanır.”*

“Diğer Haklar ve Ücretli İzinler” başlıklı 21'inci maddesinde;

*“a) 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde kadın çalışanlar ücretli izinlidir.*

*c) Sözleşmeden yaralanan belediye çalışanlarının ailesinin şikâyeti üzerine aile içi şiddet uyguladığı ilgili merciler tarafından tespit edildiği durumlarda; söz konusu çalışanın sözleşme hükümlerinde yer alan mali ve sosyal yardımlardan elde ettikleri elinden alınarak, bunlar çalışanın eşine ödenir.*

“Diğer Yardımlar” başlıklı 23'üncü maddesinde ise;

*“a) İşveren evlenen memura 3.700,00 TL brüt evlenme yardımı öder. Evlenecek kişilerin her ikisinin o işverenin çalışanı olması halinde yardım sadece bayan memura yapılır.*

*b) İşveren doğum yapan çalışana veya eşine 3.700,00 TL brüt doğum yardımı öder. Eşlerin her ikisinin de işverenin çalışanı olması halinde yardım sadece bayan memura yapılır.*

*c) İşveren memurun kendisinin, eşinin, çocuklarının ve bakmakla yükümlü olduğu anne ve babalarının ölümü halinde ölen memurun mirasçılara net 6.700,00 TL ölüm yardımı öder.*

*d) Çocuklarından %60 ve üzeri engel durumu olduğunu resmi sağlık kurullarından alınan heyet raporu ile belgeleyen çalışanlara her ay engelli çocuk başına 1.300,00 TL ödenir.*

*e) İşveren memurların senelik izninde uygun koşullarda belli bir yerde tatil yapmalarını sağlayacak otel pansiyon veya kamp yeri sağlanması konusunda yardımcı olur.*

f) *Çocuğu Üniversite de Lisans ve Ön lisans (açık öğretim hariç) eğitim gören memura her yıl Eylül ayında üniversite için 2.000,00 TL, Net eğitim yardımı öder.*

g) *4688 sayılı toplu sözleşme kanununun geçici 14 maddesi gereği yılda beş defa olmak üzere, Ramazan, Kurban, 1 Mayıs ve 29 Ekim cumhuriyet bayramı bayramlarında her memura 2000 TL Net ücret ödenir.*

h) *Belediyemiz engelli kadrosuna EKPSS sınavı ile giren engelli personele 3 Aralık Dünya Engelliler gününde 700,00 TL Net ücret ödenir "* hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen Sözleşmede yer alan söz konusu düzenlemeler sosyal denge tazminatının uygulanmasına ilişkin olmayıp 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Söz konusu uygulamaların 2020 ve 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da konu edilmesine rağmen 2023 yılında da devam ettiği görülmektedir.

Kamu idaresi cevabında, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre, Belediye ile TİM YEREL-SEN arasında 01.01.2023 ile 31.12.2023 tarihlerini kapsayan toplu sözleşme imzalamış olup, süre bitiminde yapılacak olan yeni sözleşmede bulgu maddesindeki uyarılar dikkate alınarak, gerekli değerlendirmelerin yapılacağını belirtmektedir.

Sonuç olarak; imzalanan sözleşmelerin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılması, sosyal denge tazminatının tutarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulmaması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI  
06520 Balgat / ANKARA  
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00  
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr  
<https://www.sayistay.gov.tr>



**8. EKLER****EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

<b>Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu</b>			
<b>Bulgu Adı</b>	<b>Yıl/Yıllar</b>	<b>İdare Tarafından Yapılan İşlem</b>	<b>Açıklama</b>
Asgari Ücret Prim Desteğinin Genel Bütçeye Gelir Kaydedilmek Üzere Gönderilmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 1'inci maddesinde yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
İmar Kanunu Uyarınca Alınması Gereken Otopark Bedellerinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 8'inci maddesinde yeniden Bulgu konusu yapılmıştır.
Hurda İşlemlerinin Sağlıklı Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlayacak Hurda Yönetim Sistemi Kurulmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 7'inci maddesinde yeniden Bulgu konusu yapılmıştır.
Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 4'üncü maddesinde yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının Doğru ve Güvenilir Veriler Sunamaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 9'uncu maddesinde yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Belediye Şirket Personeli Dâhil Personel Giderlerinin Kanuni Sınırların Üzerinde Olması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 3'üncü maddesinde yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Sosyal Denge Sözleşmesinin Konusu Dışında Hükümler İçermesi	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 10'uncu maddesinde yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Fon Hesabında Yer Alan Paraların Amacı Dışında Kullanılması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünün 6'ıncı maddesinde yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Satışı Yapılan Taşınmazların Hatalı Muhasebeleştirilmesi	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Denetim Görüşünün dayanağı Bulgular bölümünün 4'üncü maddesinde

			yeniden Bulgu konusu yapılmıştır.
Taşınmaz İcmal Cetveli İle Muhasebe Kayıtlarının Birbirini Tutmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Denetim Görüşünün dayanağı Bulgular bölümünün 2'inci maddesinde yeniden Bulgu konusu yapılmıştır.
Amortisman Ayırma İşlemlerinin Hatalı Yapılması	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Denetim Görüşünün dayanağı Bulgular bölümünün 3'üncü maddesinde yeniden Bulgu konusu yapılmıştır.
Elden Çıkarılan Hurdaların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmeye Devam Edilmesi	2021	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Denetim Görüşünün dayanağı Bulgular bölümünün 5'inci maddesinde yeniden Bulgu konusu yapılmıştır.